

21 İLDE BULAŞICI HASTALIK ÖLÜMLERİ

Temmuz 2022

Bilindiđi gibi, pandeminin başlamasından sonra CHP'nin yerelde iktidar olduğu 21 ilde bulaşıcı hastalık ölüm sayıları ilki 2020 yılının sonunda olmak üzere, CHP Genel Merkezi tarafından raporlanmakta ve kamuoyuna sunulmaktadır.

Bu raporda, 2020 yılında kapsadığı nüfus 39.720.917 kişi olan ve ülkemizin nüfusunun %46,9'unu temsil eden 11 Büyükşehir ve 10 il belediyemizde 1 Mart 2020 – 31 Temmuz 2022 tarihleri arasında bulaşıcı hastalık nedeniyle ölen yurttaşların sayısı değerlendirilmektedir.

Söz konusu 21 ilde Belediyelerimizin kayıtlarına göre 1 Mart 2020 – 31 Temmuz 2022 tarihleri arasında bulaşıcı hastalık sebebiyle vefat eden yurttaşlarımızın toplam sayısı **97.886** kişidir.

Sağlık Bakanlığı tarafından 31 Temmuz 2022 tarihi itibarıyla ölüm nedeni COVID-19 olarak bildirilenlerin sayısı ise yurt çapında toplam olarak **99.678** kişidir. 21 ilde ve Sağlık Bakanlığı'na göre Türkiye'de COVID-19 ve bulaşıcı hastalık ölümlerinin aylara göre dağılımı Tablo 1'de sunulmaktadır.

Pandeminin ilan edilmesi sonrasında 2020 yılında her ay Sağlık Bakanlığı tarafından yurt çapında açıklanan COVID-19 ölüm sayısı, CHP Genel Merkezi tarafından 21 ilden toplanan bulaşıcı hastalık ölüm sayılarından daha düşüktür (Tablo 1).

2021 yılında ve 2022 yılının ilk üç ayında Sağlık Bakanlığı tarafından Türkiye için açıklanan COVID-19 ölüm sayısı 21 ilde kayıtlara geçen bulaşıcı hastalık ölüm sayısından fazla olmakla birlikte, bu yılın Nisan ayından itibaren 21 ildeki bulaşıcı hastalık ölüm sayısı Sağlık Bakanlığı tarafından yurt çapında açıklanan COVID-19 ölüm sayısından daha fazladır. Özellikle 2022 yılının Temmuz ayındaki fark dikkat çekicidir.

CHP Genel Merkezinin 2020 yılına ait ilk raporu açıklamasının ardından Sağlık Bakanlığı'nın bildirimlerinde görece bir artış olmakla birlikte halen Bakanlığın bildirdiği ölüm sayıları tartışmalıdır.

Türkiye'nin geri kalan 60 ilindeki COVID-19 ölüm eğiliminin bu raporda yer alan 21 ilin ölüm hızıyla eşdeğer olabileceği varsayılırsa; 31 Temmuz 2022 tarihi itibarıyla Türkiye'de COVID-19 ölümlerinin Sağlık Bakanlığı'nın bildiriminden yaklaşık **2,1 kat** daha fazla olarak **208.681** kişi olabileceği tahmin edilmektedir. Belediyelerde de ölüm raporlarına bulaşıcı hastalık yazılmayan ölümlerin varlığı, ülkemizdeki COVID-19 ölüm sayısının daha fazla olma olasılığının araştırılmasını gerektirmektedir.

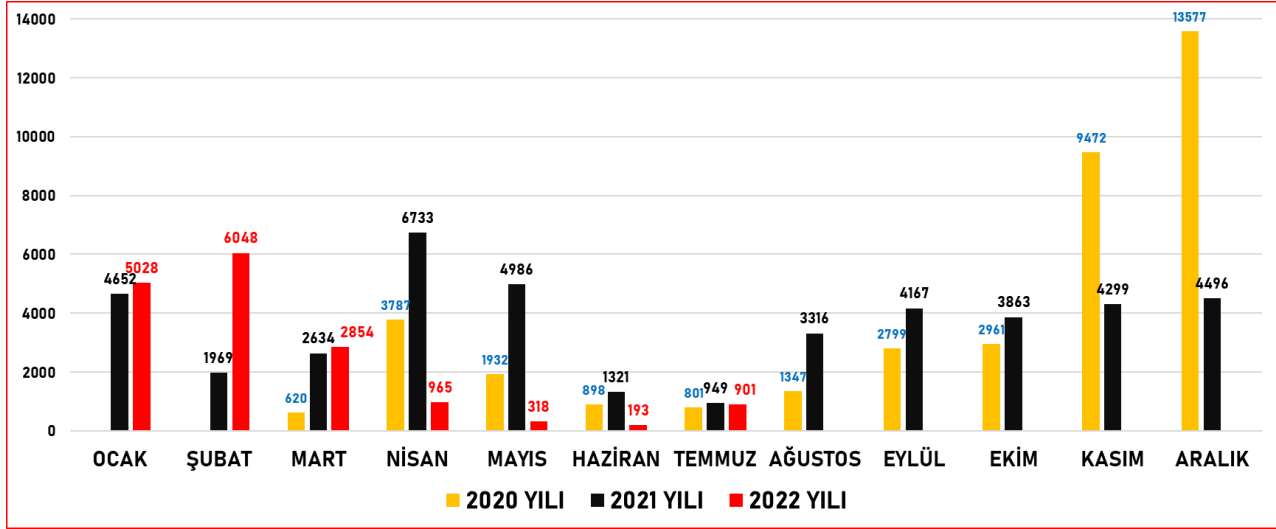
Nitekim, Dünya Sağlık Örgütü bu yılın Mayıs ayında yayınladığı fazladan ölümler çalışmasıyla 2021 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de COVID-19 ölümlerinin Sağlık Bakanlığı'nın duyurduğundan **3,2 kat** daha fazla **264.041** kişi olarak tahmin edildiğini açıklamıştır¹.

TABLO 1. 21 ilde ve Sağlık Bakanlığı'na göre Türkiye'de COVID-19 ve bulaşıcı hastalık ölümlerinin aylara göre dağılımı

AYLAR	21 İL BULAŞICI HASTALIK ÖLÜM SAYISI	TÜRKİYE COVID-19 ÖLÜM SAYISI (SAĞLIK BAKANLIĞI)	FARK
Mar.20	620	139	-481
Nis.20	3787	2960	-827
May.20	1932	1366	-566
Haz.20	898	591	-307
Tem.20	801	560	-241
Ağu.20	1347	679	-668
Eyl.20	2799	1825	-974
Eki.20	2961	2057	-904
Kas.20	9472	3494	-5978
Ara.20	13577	7135	-6442
Oca.21	4652	5112	460
Şub.21	1969	2576	607
Mar.21	2634	2968	334
Nis.21	6733	8594	1861
May.21	4986	7396	2410
Haz.21	1321	2205	884
Tem.21	949	1600	651
Ağu.21	3316	5378	2062
Eyl.21	4167	7344	3177
Eki.21	3863	6557	2694
Kas.21	4299	6231	1932
Ara.21	4496	5519	1023
Oca.22	5028	5055	27
Şub.22	6048	7029	981
Mar.22	2854	3588	734
Nis.22	965	738	-227
May.22	318	194	-124
Haz.22	193	167	-26
Tem.22	901	621	-280
TOPLAM	97886	99678	1792

¹ WHO, Global excess deaths associated with COVID-19 (modelled estimates), 5 May 2022, [Global excess deaths associated with COVID-19 \(modelled estimates\) \(who.int\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/global-excess-deaths-associated-with-covid-19)

21 Belediyenin kayıtlarında aylara göre bulaşıcı hastalık ölümleri değerlendirildiğinde en yüksek ölüm sayıları 2020 yılının Aralık ayında, 2021 yılının Nisan ayında ve 2022 yılının Şubat ayında kayıtlara yansımıştır (Şekil 1). 2022 yılının Mayıs ve Haziran aylarında en düşük ölüm sayısı gözlenirken, Temmuz ayındaki ölüm sayısı 2020 yılındaki ölüm sayısını aşmıştır.

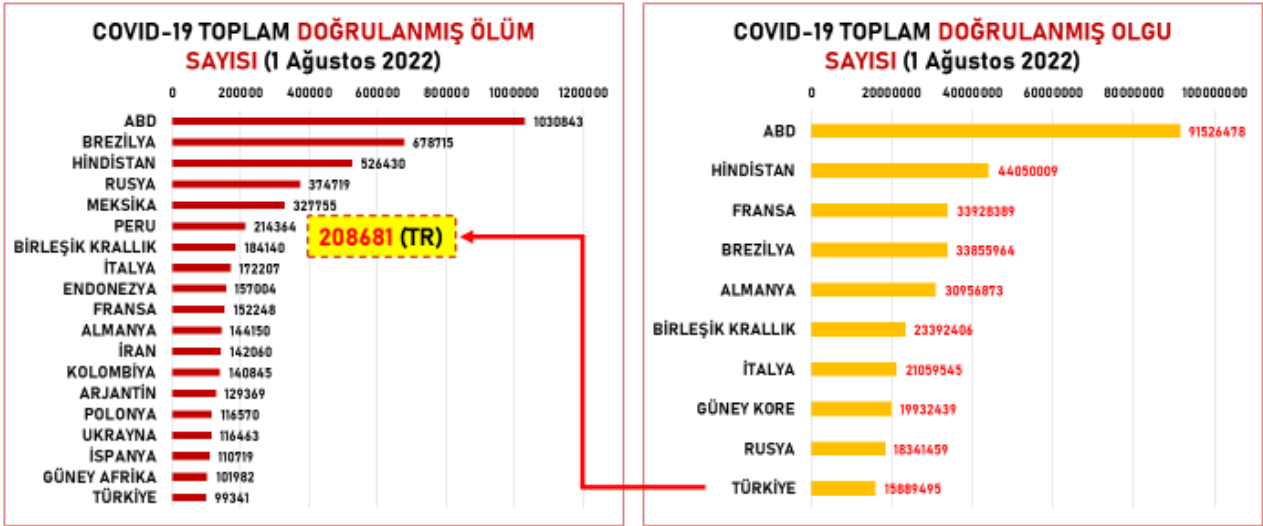

ŞEKİL 1. 21 İlde aylara göre bulaşıcı hastalık ölüm sayıları

Türkiye 1 Ağustos 2022 tarihi itibarıyla dünyada doğrulanmış COVID-19 olgu sayısında **10.** Doğrulanmış ölüm sayısında ise **19.** sıradadır². Doğrulanmış olgu sayılarının da eksik açıklandığı tartışmaları bir yana, COVID-19 nedeniyle ölüm sayıları doğru olarak açıklanmış olsa, ülkemizin ölüm sayılarına göre pandeminin en çok etkilediği dünyadaki **7. ülke** olduğu anlaşılacaktır (Şekil 2).

Dünyada nüfusuna göre 17. sırada olan ülkemizin COVID-19 pandemisinde olgu ve ölüm sayılarında üst sıralarda yer alması, pandemiye karşı güçlü bir yanıtın verilemediğinin en açık göstergeleri arasında yer almaktadır.

² Ourworldindata, Explore the global situation, Aug 1, 2022, <https://ourworldindata.org/coronavirus#explore-the-global-situation>

ŞEKİL 2. Dünyada COVID-19 hastalığı ölüm ve olgu sayıları sıralaması (1 Ağustos 2022)

Ağustos ayının başı itibarıyla dünyada pandemide iki buçuk yıl geride kaldığı halde, Sağlık Bakanlığı halen COVID-19 ölümlerinin yaş, cinsiyet, eşlik eden hastalık, meslek, sosyal sınıf ve illere göre dağılımını açıklayamamıştır. Ayrıca Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan olgu ve ölüm sayılarının COVID-19 pandemisinin ülkemizdeki gerçek yükünü ortaya koymadığına ilişkin pandeminin başlangıcından bu yana öne sürülen iddialar, her geçen gün ortaya çıkan yeni kanıtlarla desteklenmektedir.

Ne TÜİK ne de Sağlık Bakanlığı ülkemizdeki 2020 ve 2021 yıllarına ait toplam ölüm sayılarını bile halen açıklayamamıştır.

COVID-19 pandemisi ülkemizde iyi yönetilememektedir ve açıkça görüldüğü gibi COVID-19 pandemisinin ülkemizdeki yükü Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı verilerden çok daha ağırdır.